

Семінар для фахівців закладів аграрної науки та освіти, 23 березня 2023 року

МІСЦЕВИЙ РОЗВИТОК ОРІЄНТОВАНИЙ НА ГРОМАДУ: ОСВІТА, НАУКА ТА ВЕТЕРАНИ

Роман Корінець,

директор Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України, керівник проекту «Школа сімейного фермерства для ветеранів і ветеранок», к.е.н.

Тетяна Нужда,

експертка платформи «Сільський розвиток: «Земельні відносини» Всеукраїнської Асоціації об'єднаних територіальних громад»

Альона Скорзова,

експертка НАТО при Міністерстві у справах ветеранів України за напрямом ветеранського розвитку та працевлаштування ветеранів

Світлана Євчу,

координаторка проекту «Школа сімейного фермерства для ветеранів і ветеранок»

Олена Протченко,

експертка проекту «Школа сімейного фермерства для ветеранів і ветеранок»

ЗАВДАННЯ СЕМІНАРУ

- Ознайомити учасників із основами підходу «сталий розвиток, орієнтований на громаду».
- Долучити учасників до роботи з ветеранами та ветеранками війни задля розвитку сільських громад.
- Донести учасникам основи сімейного фермерства та можливості залучення ветеранів і ветеранок до цього виду діяльності як способу повернення до цивільного життя та зростання економічної активності у громадах.
- Ознайомити учасників із зарубіжним досвідом долучення закладів науки та освіти до розвитку ветеранського підприємництва (зокрема ветеранського фермерства) та обговорити можливість його використання в українських реаліях.

- Долучити заклади аграрної науки та освіти до проєкту «Школа сімейного фермерства для ветеранів і ветеранок».

Цей проєкт здійснюється безпосередньо Всеукраїнською громадською організацією «Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України» став можливим завдяки Програмі реінтеграції ветеранів, яку реалізує IREX за підтримки Державного департаменту США. Вміст є виключною відповідальністю Всеукраїнської громадської організації «Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України» і не обов'язково відображає погляди Державного департаменту США та IREX.

ЕКСПРЕС-ОПИТУВАННЯ та ДИСКУСІЯ

З 2014 року триває війна росії проти України.
Як це позначилося на навчальних програмах Вашого наукового /освітнього закладу?

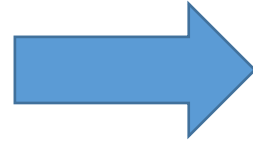

1. Створені та реалізуються спеціальні навчальні та освітні програми для розвитку сільського господарства, сільської місцевості в умовах війни, подолання наслідків війни
2. Є окремий курс/навчальна програма/освітня програма про вплив війни на сільське господарство та сільську місцевість
3. Готуємо спеціальні навчальні та освітні програми для розвитку сільського господарства, сільської місцевості в умовах війни, подолання наслідків війни
4. Плануємо запровадити спеціальні навчальні та освітні програми для розвитку сільського господарства, сільської місцевості в умовах війни, подолання наслідків війни
5. Ніяк не позначилося

Напишіть у чаті та прокоментуйте коротко, чому Ви так думаєте

ПОВТОРЕННЯ ПРОЙДЕНОГО: ВІД LEADER ДО CLLD

Повторення пройденого: ВІД LEADER ДО CLLD

LEADER =
Liaison Entre Actions de
Développement de l'Economie Rurale =
Зв'язки між сільською економікою та заходами
розвитку \ Зв'язок між заходами розвитку
сільської економіки

У контексті розвитку сільської місцевості LEADER реалізується в рамках національних і регіональних програм розвитку сільської місцевості кожної країни-члена ЄС, співфінансованої з Європейського сільськогосподарського фонду розвитку сільської місцевості

Community-Led Local Development (CLLD)/Місцевий розвиток під керівництвом громади, Місцевий розвиток, орієнтований на громаду — це термін, який використовується Європейською Комісією для опису підходу, який перевертає традиційну політику розвитку «зверху вниз» з ніг на голову: місцеві жителі беруть на себе кермо влади та формують місцеве партнерство, яке розробляє та реалізує інтегрований розвиток стратегія.

У 2013 році підхід LEADER, який склався в сільському контексті, був розширений і застосовувався до міських та прибережних районів під назвою Місцевий розвиток, керований громадою - Community-Led Local Development (CLLD)

- **Європейський фонд морського та рибного господарства**
- **Європейський фонд регіонального розвитку)**
- **Європейський соціальний фонд**

ЄС: МІСЦЕВИЙ РОЗВИТОК, ОРІЄНТОВАНИЙ НА ГРОМАДУ

Україна: ПОЛІТИКА СІЛЬСЬКОГО РОЗВИТКУ НА БАЗІ ГРОМАД

ЩО ТАКЕ CLLD?

- Місцеві громадяни формують локальне партнерство, яке розробляє та впроваджує інтегровану стратегію розвитку.
- Стратегія розроблена **з метою побудови соціальних, екологічних та економічних сил громади або “активів”, а не просто вирішити її проблеми.**
- Місцеве партнерство отримує **довгострокове фінансування** з європейських фондів

Джерело: <https://ec.europa.eu/esf/transnationality/content/clld-useful-approach-esf>

- CLLD – це **спосіб підтримки проектів місцевого розвитку** за допомогою структурних фондів Європи.
- Він спрямований на **підвищення рівня зайнятості, навичок і соціального підприємництва** та забезпечує залучення місцевих жителів до розробки проектів, використання ресурсів у регіоні для вирішення місцевих проблем.
- CLLD здійснюється через **місцеві групи дій (LAG)**, кожна з яких фінансує діяльність у своїй області для досягнення цілей Стратегії місцевого розвитку.

Сільський розвиток на базі громад – **неієрархічна модель**, в якій **розвиток планується, здійснюється і контролюється самими громадами:**

- забезпечення доступу всіх верств сільського населення до локальних ресурсів та економічних вигод від зростання в аграрному секторі та неаграрних видах діяльності;
- **згуртування сільських громад;**
- розвиток людського та соціального капіталу для розробки і реалізації локальних ініціатив;

Джерело: http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2015/06/Borodina_AcademHearing2015.pdf

Рекомендована література
<http://ief.org.ua/docs/sr/291.pdf>

COMMUNITY-LED LOCAL DEVELOPMENT В УКРАЇНІ

Не захищено | <http://cba.org.ua/>

Європейський Союз UNDP Місцевий розвиток орієнтований на громаду

Українська English

ГОЛОВНА ПРО НАС НОВИНИ БІБЛІОТЕКА ФОТО/ВІДЕО ЗМІ ПРО НАС КОНТАКТИ Пошук...

Проект МРГ III
Заспокоєння енергетичного планування та ефективного використання енергії, використання інноваційних технологій та проведення кампаній з підвищення обізнаності у сфері енергоефективності

<http://cba.org.ua/ua/>

<http://cba.org.ua/ua/biblioteka/posibniki>

Європейський Союз UNDP Місцевий розвиток орієнтований на громаду

ГОЛОВНА ПРО НАС НОВИНИ БІБЛІОТЕКА ФОТО/ВІДЕО ЗМІ ПРО НАС

Головна Библиотека Посібники

Посібники

МІСЦЕВИЙ РОЗВИТОК ЗА УЧАСТІ ГРОМАДИ
Том 4: Регіональні аспекти та сталий розвиток міст
6/8 2016

МІСЦЕВИЙ РОЗВИТОК ЗА УЧАСТІ ГРОМАДИ.
ТОМ 4:Регіональні аспекти та сталий розвиток міст

ОБМІН ДУМКАМИ

**ЧОМУ ВЕТЕРАНИ ТА ВЕТЕРАНКИ ВАЖЛИВІ
ДЛЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД ТА
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА**

Напишіть у чаті та прокоментуйте коротко, чому Ви так думаєте

СФГ БЕЗ СТВОРЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ: ЧОМУ ГОВОРИМО ПРО ЦЕ

ФЕРМЕРСТВО ТА ВЕТЕРАНИ : АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОБЛЕМИ

Війна триває

Кількість ветеранів зростатиме

Як українська держава виконати взяті зобов'язання?

Чи ефективно використовуються
суспільні ресурси
на підтримку ветеранів?

Як змінити ситуацію?

Фермерство - вудка замість риби

ЧОМУ СІМЕЙНІ ФЕРМЕРСЬКІ ГОСПОДАРСТВА БЕЗ СТАТУСУ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ

Проблеми Особистих селянських господарств:

- Відсутність державної підтримки
- Недоступність організованих ринків
- Тіньовий ринок

Завдання

- Простота ведення бізнесу
- Рівні можливості з іншими с/г виробниками
- Стимули

СФГ без статусу юридичної особи

- Можливість стати учасниками організованого аграрного ринку
- Доступ до програм державної підтримки виробників сільськогосподарської продукції
- Додаткова підтримка від держави

Особливості створення та діяльності СФГ без набуття статусу юридичної особи регулюються положеннями [статті 8⁻¹](#) ЦЬОГО Закону.

СФГ:

- Використовується праця членів такого господарства, якими є виключно члени однієї сім'ї відповідно до статті 3 Сімейного кодексу України.
- Головою СФГ може бути лише член відповідної сім'ї.
- Залучення СФГ інших громадян відповідно може здійснюватися виключно для виконання **сезонних та окремих робіт**, які безпосередньо пов'язані з діяльністю господарства і потребують спеціальних знань чи навичок.

ФГ без статусу юридичної особи організовується на основі **фізичної особи** – підприємця

ФГ зі статусом СФГ надається **додаткова державна підтримка у порядку**, передбаченому Законом України "Про державну підтримку сільського господарства України", в тому числі на сплату ЄСВ.

Стаття 3 Сімейного кодексу України:

- сім'ю складають особи, які **спільно проживають**, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки;
- подружжя вважається сім'єю і тоді, коли дружина та чоловік у зв'язку з навчанням, роботою, лікуванням, необхідністю догляду за батьками, дітьми та з інших поважних причин **не проживають спільно**;
- дитина належить до сім'ї своїх батьків і тоді, коли спільно з ними не проживає;
- права члена сім'ї має **одиноким особа**.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ СФГ БЕЗ НАБУТТЯ СТАТУСУ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ

СФГ без статусу юридичної особи організовується **фізичною особою самотійно** або **спільно з членами її сім'ї** на підставі **договору (декларації)** про створення СФГ.

Договір про створення СФГ укладається фізичною особою спільно з членами її сім'ї в **письмовій формі** і підлягає **нотаріальному посвідченню** за місцем розташування майна та земельних ділянок фермерського господарства.

Декларація про створення сімейного фермерського господарства (у разі **одноосібного ведення** такого господарства) складається фізичною особою **самотійно в письмовій формі**.

Головою СФГ без статусу юридичної особи є **член сім'ї, визначений договором (декларацією)** про створення СФГ, який **реєструється як фізична особа - підприємець**.

Після укладання (складання) договору (декларації) про створення СФГ голова СФГ має зареєструватися як **фізична особа - підприємець** або зареєструвати зміни до відомостей про фізичну особу - підприємця в порядку, встановленому законом.

- **Типова форма договору (декларації)** про створення сімейного фермерського господарства

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0438-19#Text>

ОБМІН ДУМКАМИ

**ЩО МОЖУТЬ УКРАЇНСЬКІ ЗРОБИТИ
НАВЧАЛЬНІ/НАУКОВІ ЗАКЛАДИ
ДЛЯ ВЕТЕРАНСЬКОГО ФЕРМЕРСТВА?**

Напишіть у чаті та прокоментуйте коротко, чому Ви так думаєте

ФЕРМЕРСТВО ТА ВЕТЕРАНИ США: ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА

USDA SUPPORTS AMERICA'S HEROES

VETERANS

<https://www.usda.gov/our-agency/initiatives/veterans>

USDA підтримує героїв Америки

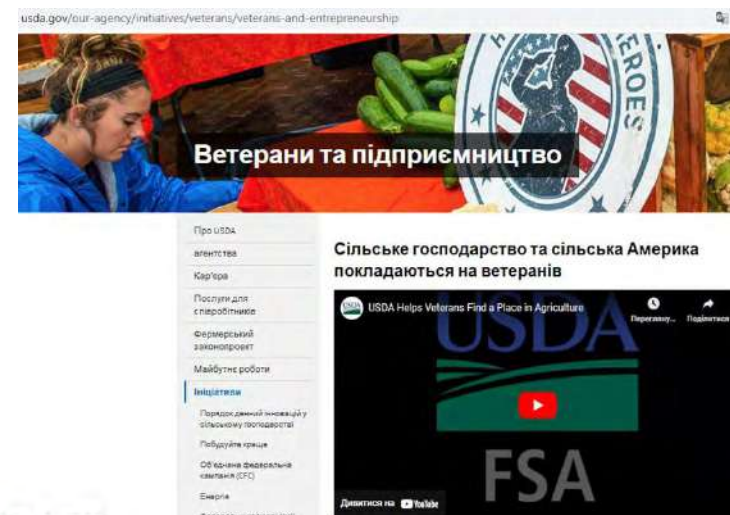
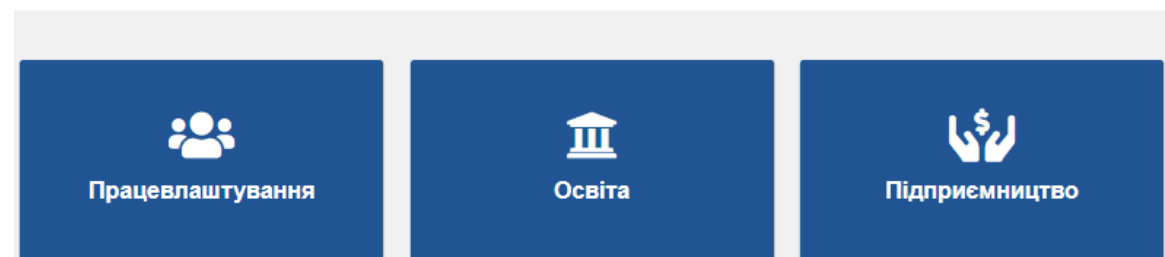
Готовність і оборона мають вирішальне значення для продовольчого та сільськогосподарського секторів Америки, а також для підтримки та зростання сільських районів Америки. Ось чому Міністерство сільського господарства США шукає військових ветеранів по всій країні, щоб вони виконували функції, які забезпечують безпеку та надійність постачання продовольства в Америці, зберігають і зміцнюють сільські громади, а також відновлюють і зберігають довкілля.

Міністерство сільського господарства США хоче гарантувати, що ветерани, які хочуть повернутися додому або почати нову кар'єру на фермі чи в сільській громаді, мають інструменти та можливості, необхідні для досягнення успіху.

Веб-сайт для ветеранів Міністерства сільського господарства США є єдиним навігатором для ветеранів, які хочуть дізнатися більше про працевлаштування, освіту та підприємництво на фермі чи за її межами.

Міністерство сільського господарства США надає пріоритет найму ветеранів, оскільки ми знаємо, що ви привносите широкий спектр досвіду та сильну трудову етику, чого хоче і потребує міністерство сільського господарства США.

Річний звіт MVAL за 2020 рік

Сільське господарство та сільська Америка покладаються на ветеранів

USDA SUPPORTS AMERICA'S HEROES

Ви думаєте про кар'єру в сільському господарстві після служби?

Ваша лідерська підготовка, навички та перспективи як військового ветерана, можуть допомогти зберегти продовольчу безпеку Америки, зміцнити сільські та міські громади, а також відновити та зберегти навколишнє середовище.

Незалежно від того, повертаєтеся Ви додому чи хочете розпочати нову кар'єру в сільському господарстві, USDA може допомогти Вам розпочати роботу та досягти успіху.

YOUR NEXT MISSION: AGRICULTURE

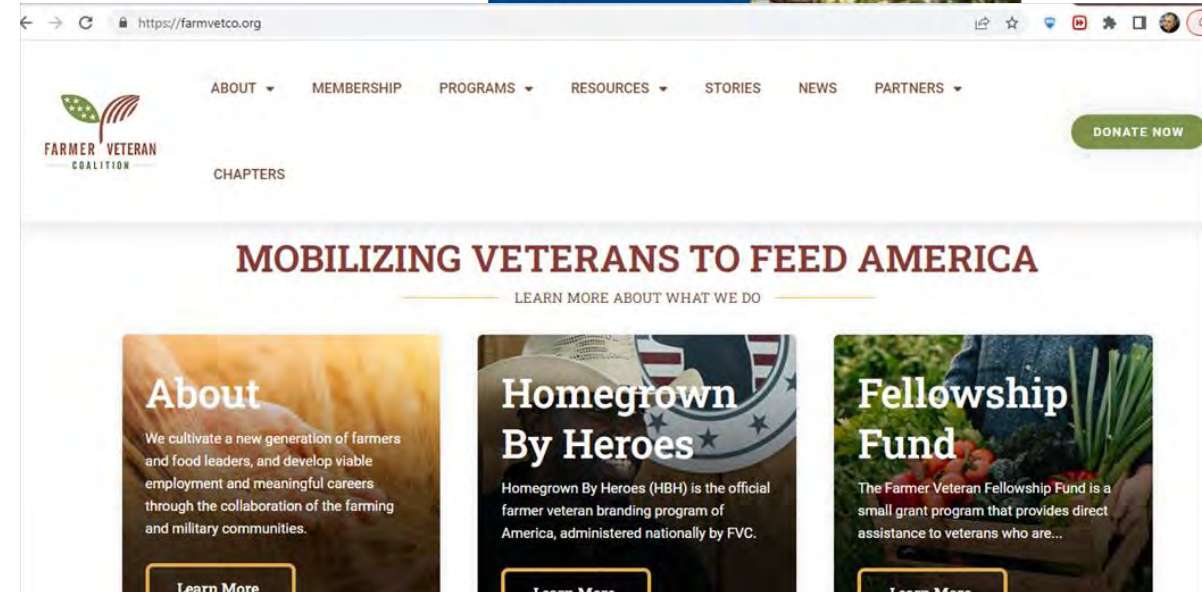
Are you thinking about pursuing a post-service career in agriculture?

As a military veteran, your leadership training, skills, and perspective can help keep America's food supply safe and secure, strengthen rural and urban communities, and restore and conserve the environment.

Whether you are returning home or looking to start a new career in agriculture, USDA can help get you started and achieve success.

<https://www.fsa.usda.gov/Assets/USDA-FSA-Public/usdafiles/Outreach/pdfs/Veterans%20Brochureweb.pdf>

ФЕРМЕРСТВО ТА ВЕТЕРАНИ : ЗАКОН ПРО СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

<https://www.ers.usda.gov/agricultural-act-of-2014-highlights-and-implications/>

“SEC. 219. MILITARY VETERANS AGRICULTURAL LIAISON.

“(a) AUTHORIZATION.—The Secretary shall establish in the Department the position of Military Veterans Agricultural Liaison.

“(b) DUTIES.—The Military Veterans Agricultural Liaison shall—

“(1) provide information to returning veterans about, and connect returning veterans with, beginning farmer training and agricultural vocational and rehabilitation programs appropriate to the needs and interests of returning veterans, including assisting veterans in using Federal veterans educational benefits for purposes relating to beginning a farming or ranching career;

“(2) provide information to veterans concerning the availability of, and eligibility requirements for, participation in agricultural programs, with particular emphasis on beginning farmer and rancher programs;

“(3) serve as a resource for assisting veteran farmers and ranchers, and potential farmers and ranchers, in applying for participation in agricultural programs; and

“(4) advocate on behalf of veterans in interactions with employees of the Department.

“(c) CONTRACTS AND COOPERATIVE AGREEMENTS.—For purposes of carrying out the duties under subsection (b), the Military Veterans Agricultural Liaison may enter into contracts or cooperative agreements with the research centers of the Agricultural Research Service, institutions of higher education (as defined in section 101 of the Higher Education Act of 1965 (20 U.S.C. 1001)), or nonprofit organizations for—

“(1) the conduct of regional research on the profitability of small farms;

“(2) the development of educational materials;

<https://www.govinfo.gov/content/pkg/BILLS-113hr2642enr/pdf/BILLS-113hr2642enr.pdf>

«SEC. 219. СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ ЗВ'ЯЗКОВИЙ ВІЙСЬКОВИХ ВЕТЕРАНІВ.

«(а) ПОВНОВАЖЕННЯ.—Секретар засновує в Департаменті (USDA) посаду сільськогосподарського зв'язкового військових ветеранів.

«(б) ОБОВ'ЯЗКИ.—Сільськогосподарський зв'язковий військових ветеранів повинен—

«(1) надавати ветеранам, які повернулися, інформацію про програми підготовки фермерів-початківців, а також програми професійної реабілітації та реабілітації, що відповідають потребам та інтересам ветеранів, що повернулися, включно з наданням допомоги ветеранам у використанні федеральних освітніх пільг ветеранів для цілей, пов'язаних з початок кар'єри фермера чи тваринника;

«(2) надати ветеранам інформацію щодо наявності та вимог до участі в сільськогосподарських програмах, з особливим наголосом на програмах для початківців фермерів і тваринників;

«(3) служити ресурсом для допомоги ветеранам-фермерам і власникам ранчо, а також потенційним фермерам і власникам ранчо в подачі заявок на участь у сільськогосподарських програмах; і

«(4) відстоювати інтереси ветеранів у взаємодії з працівниками Департаменту.

«(с) КОНТРАКТИ ТА УГОДИ ПРО СПІВПРАЦЮ.—Для цілей виконання обов'язків згідно з підрозділом (b) сільськогосподарський зв'язковий військових ветеранів може укласти контракти або угоди про співпрацю з дослідницькими центрами Служби сільськогосподарських досліджень, закладами вищої освіти (як визначено в розділі 101 Закону про вищу освіту 1965 року (20 U.S.C. 1001)), або некомерційні організації для:

«(1) проведення регіональних досліджень рентабельності малих ферм;

«(2) розробка навчальних матеріалів;

«(3) проведення семінарів, курсів і сертифікованого професійного навчання;

«(4) проведення наставницької діяльності; або

«(5) надання можливостей стажування.»

ФЕРМЕРСТВО ТА ВЕТЕРАНИ : АДМІНІСТРАЦІЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ

→ <https://www.sba.gov/local-assistance/resource-partners/veterans-business-outreach-center-vboc-program>

← Back to Resource Partners

Resource Partners

- Small Business Development Centers (SBDC)
- SCORE Business Mentoring
- Veterans Business Outreach Center (VBOC) program**
- Women's Business Centers

Veterans Business Outreach Center (VBOC) program

The Veterans Business Outreach Center (VBOC) program offers resources to veterans who are interested in starting or growing a small business.

Content

- [What is the Veterans Business Outreach Center Program?](#)
- [How can the VBOC program help my small business?](#)
- [Find your local Veterans Business Outreach Center](#)

Наша мета

VBOC Нової Англії надає інформацію про володіння малим бізнесом для військовослужбовців і подружжя військових, сприяючи та викладаючи курс **Boots to Business** Адміністрації малого бізнесу США «Вступ до підприємництва».

Крім того, VBOC забезпечує:

- консультування,
- навчання,
- розвиток технічних і фінансових навичок,
- комплексна оцінка бізнесу,
- наставництво.

VBOC – це установа рівних можливостей, яка фокусується на:

- ветерани,
- Ветерани-інваліди,
- резервісти,
- Нацгвардійці,
- Члени сім'ї,
- Військовослужбовці готуються перейти з військової служби у власність бізнесу

Не зашищено | [cweonline.org/About-CWE/Veterans-Business-Outreach-Center](http://www.cweonline.org/About-CWE/Veterans-Business-Outreach-Center)

POWERED BY SBA

Center for Women & Enterprise

U.S. SMALL BUSINESS ADMINISTRATION

VBOC

Ветеранський бізнес-інформаційний центр (VBOC)

<http://www.cweonline.org/About-CWE/Veterans-Business-Outreach-Center>

Друк | Поділитися

Центр для жінок та підприємництва

Заняття VBOC

Історії VBOC

Ящик для інструментів

Запит на консультацію

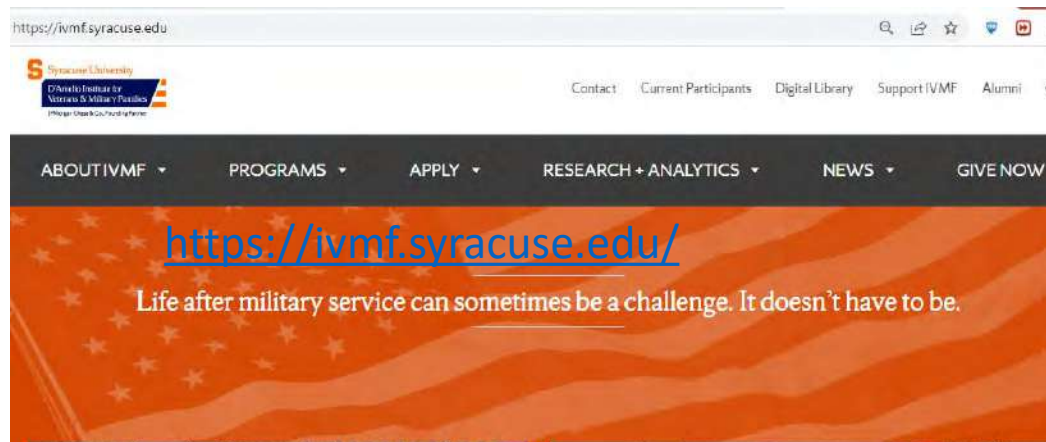
У партнерстві з Управлінням малого бізнесу США VBOC надає ветеранам і членам служби на дійсній службі та їхнім сім'ям ресурси, щоб допомогти їм почати та вести свій бізнес. VBOC Нової Англії обслуговує ветеранів у Коннектикуті, Мені, Массачусетсі, Нью-Гемпширі, Род-Айленді та Вермонті. VBOC Нової Англії керує **Center for Women & Enterprise**, який пропонує якісні заняття, програми та послуги для тих, хто хоче розпочати та розвивати свій бізнес.

Ресурси VBOC

Ми прагнемо надавати безкоштовні бізнес-консультації та навчальні семінари, надаючи підприємцям інструменти та ресурси, необхідні для ведення бізнесу.

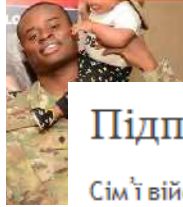

США: УНІВЕРСИТЕТИ ТА ВЕТЕРАНИ

Знайдіть значущу роботу

Перехідні військовослужбовці, ветерани та дружини військових привносять цінні навички та досвід у цивільну кар'єру. Тож незалежно від того, чи шукаєте ви безкоштовне навчання та професійні сертифікати за програмою «[Вперед до можливостей](#)» або продовжите життя в рамках нашої [програми «Ветерани в політиці»](#), ви підете на свій шлях цивільної кар'єри, маючи перевагу перед конкуренцією та ресурсами.

Підприємництво

Сім'ї військових мають лідерські якості, стійкість і увагу до деталей, що робить їх ідеальними власниками бізнесу. IVMF пропонує інтенсивне навчання, спілкування та ресурси безкоштовно для перехідних військовослужбовців, ветеранів і подружжя військових, щоб [підтримати вас на вашому підприємницькому шляху](#).

Вища освіта

Університет Сіракуз, де знаходиться Інститут Д'Аньєлло, незмінно входить до числа найкращих приватних університетів за версією Military Times як «найкраще місце для ветеранів». Дізнайтеся більше про всі ресурси, які ми маємо, щоб зробити навчання на бакалавраті, магістратурі та в Інтернеті [доступним і доступним для всіх членів військової спільноти](#).

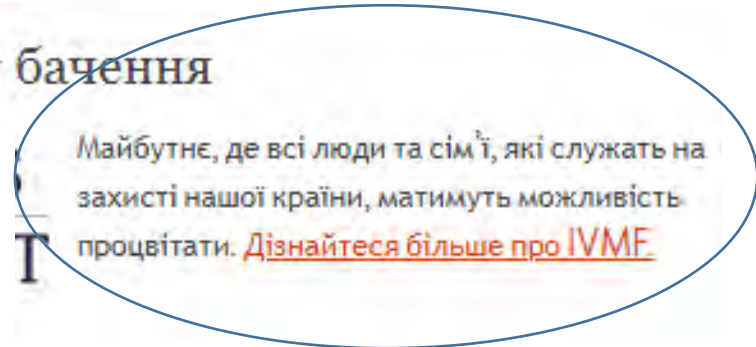
Почніть роботу з IVMF

Ми віримо, що коли служить одна людина, служить уся родина. IVMF є унікальним у підтримці всієї військової родини всіма способами, які ви можете собі уявити. Більше не відкладай. [Настав час для вашого наступного розділу](#).

Наша місія + бачення

Громадські послуги

Коли сім'ї військовослужбовців повертаються до громад, які вони називають домом, вони заслуговують на ефективну команду підтримки, яка допоможе їм зорієнтуватися в лабіринті догляду, ресурсів і послуг, доступних для них. Програма IVMF AmericaServes заохочує громадських постачальників працювати разом, щоб оптимізувати [допомогу, необхідну для підтримки](#)

T

Дослідження та аналітика

Програми IVMF розвиваються на основі прислуховування до ветеранів та їхніх родин. Національний лідер у дослідженні та аналітиці ветеранів, розташований у національному дослідницькому університеті, IVMF також надає практичну інформацію, що дозволяє іншим організаціям покращити свої послуги ветеранам, діючим військовим та їхнім родинам. [Наше дослідження також допомагає формувати національну політику, покращуючи роботу державних установ від імені тих, хто служив](#).

UNIVERSITY OF WISCONSIN–MADISON: СЛУЖБА ДЛЯ ВЕТЕРАНІВ

<https://students.wisc.edu/make-a-gift/university-veteran-service>

University Veteran Services

**University Veteran Services,
UW-Madison**

306 позначок(-ки) «Подобається» • читачі: 366

Зв'яжіться з нами

Повідомлення

Подобається

Перехід від військової служби до коледжу може бути важким без підтримки. Як наслідок, студенти, які служили нашій країні, часто залишаються забутою групою населення, яка потребує спеціалізованого програмування та інформаційно-роз'яснювальних зусиль, щоб успішно звикнути до життя на кампусі.

Завдяки своїм унікальним ініціативам, Peer Advisors for Veteran Education (PAVE) і Women Veterans Coffee Club, UVS надає можливість новим студентам налагодити ранні зв'язки один з одним і дозволяє студентам, які продовжують навчання, віддавати перевагу своїм одноліткам.

Методика найкращих коледжів для ветеранів

Дізнайтеся, як US News оцінює коледжі з перевагами для ветеранів і військовослужбовців.

Ерік Брукс і Роберт Морс 11 вересня 2022 року о 21:00

<https://www.usnews.com/education/best-colleges/articles/best-colleges-for-veterans-methodology>

US News & World Report публікує рейтинг [найкращих коледжів для ветеранів](#), щоб надати дані про найвищі рейтинги шкіл, які роблять отримання вищої освіти більш доступним для ветеранів і військовослужбовців. У рамках щорічного статистичного опитування шкіл бакалаврату, проведеного US News навесні та влітку 2022 року, школи повідомили про зарахування та пільги для ветеранів і військовослужбовців.

Школи включені до випуску цього рейтингу 2022-2023 років, лише якщо вони відповідають таким критеріям:

- Установа сертифікована для GI Bill.
- Заклад бере участь у програмі Yellow Ribbon Program або є державною школою.

Як і в рейтингах попередніх років, у 2021-2022 навчальному році навчальний заклад має зарахувати мінімум 20 студентів бакалаврату на денну та заочну форми навчання та військовослужбовців.

Апартаменти з терасами

ЖК Gravity Park – подвір'я без авто, підземний паркінг, власний кінотеатр, 4 басейни, ТРЦ.

ЖК Gravity Park [Докладніше](#)

2022-2023 КРАЩІ КОЛЕДЖИ

Шукайте свій ідеальний варіант у рейтингах коледжів і університетів у Новинах США.

[Дивіться Рейтинги »](#)

Протягом року в Україні також почнуть формувати мережу Центрів ветеранського розвитку на базі закладів вищої освіти, і у 2023 році три такі центри має бути створено у Львові, Вінниці та Дніпрі.

УКРАЇНА: ЦЕНТРИ ВЕТЕРАНСЬКОГО РОЗВИТКУ ТА УНІВЕРСИТЕТИ

Альона Скорзова,
експертка НАТО при Міністерстві у справах ветеранів
України за напрямом ветеранського розвитку та
працевлаштування ветеранів

ОБМІН ДУМКАМИ

Як українські наукові/освітні заклади можуть допомогти ветеранам з поверненням до мирного життя?

Як українським освітнім/науковим закладам долучитися до розвитку сімейного фермерства

Напишіть у чаті та прокоментуйте коротко, чому Ви так думаєте

ПРОЄКТ «ШКОЛА СІМЕЙНОГО ФЕРМЕРСТВА ДЛЯ ВЕТЕРАНІВ І ВЕТЕРАНОК»

Світлана Євчу,
координаторка проєкту
«Школа сімейного фермерства для ветеранів і ветеранок»

Цей проєкт здійснюється безпосередньо Всеукраїнською громадською організацією «Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України» став можливим завдяки Програмі реінтеграції ветеранів, яку реалізує IREX за підтримки Державного департаменту США.

Вміст є виключною відповідальністю Всеукраїнської громадської організації «Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України» і не обов'язково відображає погляди Державного департаменту США та IREX

Мета проєкту - створення та підтримка діяльності системи неформального професійного навчання та дорадчого супроводу для залучення ветеранів до фермерської діяльності насамперед, щодо створення та розвитку сімейних фермерських господарств (СФГ), а також їхнього кооперування (мережування) для підвищення ефективності.

Охоплення - вся територія України, крім окупованих областей

ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

- Підготовка сільськогосподарських дорадників для роботи з потенційними фермерами – ветеранами/ветеранками;
- Створення каталогу дорадників/дорадчих служб, які мають бажання та спроможність надавати підтримку ветеранським сімейним фермерським господарствам;
- Забезпечення дорадчого супровіду для ветеранів/ветеранок, які мають бажання створити СФГ;
- Проведення навчальних заходів для ветеранів/ветеранок з основ сімейного фермерства та кооперації;
- Створення Інтернет-платформи ветеранського фермерства, де будуть розміщені усі матеріали, що стосуються ветеранського фермерства.

ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

- Підготовка сільськогосподарських дорадників для роботи з потенційними фермерами – ветеранами/ветеранками;
- Створення каталогу дорадників/дорадчих служб, які мають бажання та спроможність надавати підтримку ветеранським сімейним фермерським господарствам;
- Забезпечення дорадчого супровіду для ветеранів/ветеранок, які мають бажання створити СФГ;
- Проведення навчальних заходів для ветеранів/ветеранок з основ сімейного фермерства та кооперації;
- Створення Інтернет-платформи ветеранського фермерства, де будуть розміщені усі матеріали, що стосуються ветеранського фермерства.

ДОЛУЧАЙТЕСЯ ДО «ШКОЛИ СІМЕЙНОГО ФЕРМЕРСТВА ДЛЯ ВЕТЕРАНІВ І ВЕТЕРАНОК»

- АНКЕТА опитування ветеранів/ветеранок для виявлення зацікавлених у створенні та розбудові сімейних фермерських господарств

<https://forms.gle/JYsMFcQdVRWpSvHi6>

- АНКЕТА для створення Каталогу організацій-надавачів послуг ветеранам/ветеранкам у сприянні розвитку сільськогосподарського підприємництва, зокрема у створенні сімейних фермерських господарств

<https://forms.gle/MhAXHgp9an2wSDW76>

- АНКЕТА для виявлення Кращих агропрактик серед ветеранів-фермерів

<https://forms.gle/NuaFp8NQeMpELoYe6>

ЧИ ГОТОВІ ГРОМАДИ ДО РОБОТИ З ВЕТЕРАНАМИ-ФЕРМЕРАМИ

Тетяна Нужда,
експертка платформи «Сільський розвиток: «Земельні
відносини» Всеукраїнської Асоціації об'єднаних
територіальних громад»

ВЕТЕРАНИ-ФЕРМЕРИ: ЩО ЦІКАВИТЬ ГРОМАДИ

ЗЕМЛЯ

- Де брати землю для створення ФГ?
- Чи можливо зараз у воєнний стан надавати в оренду земельні ділянки для ведення особистого селянського господарства.
- Який мінімальний розмір земельної ділянки необхідно мати у власності для створення сімейного фермерського господарства?

ФІНАНСИ

- Допомога, дотації ветеранам (і не тільки ветеранам) щодо створення сімейних фермерських господарств
- Фінансова допомога для початківців у сфері сільського господарства
- Чи буде можливість у новостворених ФГ залучати грантові кошти (чи тільки після Зр. діяльності)
- Як залучити чи створити умови для залучення грантів при створенні т. допомозі у відкритті ветеранами молочних фермерських господарств?
- Чи передбачена додаткова фінансова допомога ветеранам-головам сімейного фермерського господарства.
- Яка система оподаткування сімейного фермерського господарства?

ГРОМАДИ ТА СФГ

- Яким чином громади можуть допомогти ветеранам у створенні сімейного фермерського господарства?
- У чому полягає допомога громади? Які пільги може надати ОТГ для ФГ?
- Приклади участі ОМС у допомозі ветеранам створення сімейних фермерських господарств
- Як сприяти громаді при створенні ветеранам сімейного фермерського господарства?

ІНШІ ЗАПИТАННЯ

- Шляхи вирішення проблем ветеранського підприємництва в сільській місцевості
- Цікавить все щодо створення сімейних фермерських господарств
- Чи визначена законом площа землі для випасання худоби на 1 голову ВРХ,

ПРОЦЕС

- Чи всі можуть створити сімейне фермерське господарство?
- Що потрібно для створення сімейного фермерського господарства
- Порядок, процес, етапи, особливості створення СФГ
- Переваги від створення СФГ
- Яке СФГ має переваги створене як юридичне чи ФОП?

ЗАКОНДАВСТВО

- Законодавчий рівень
- Застосування законодавства у військовий час
- Які законодавчі підстави для створення фермерського господарства ветеранами, які зобов'язані у такого ФГ щодо оподаткування та звітування діяльності?
- Які типи фермерських господарств можна створити у несільськогосподарській громаді?
- Які умови оформлення для ветеранів?

ЗБУТ ПЕРЕРобКА

- Збут та переробка вовни
- Напрямки діяльності, збут вирощеної продукції
- Перспективи розвитку заготівельно-збутових сільськогосподарських кооперативів
- Які є реальні можливості для ветеранів в кооперативній діяльності і фінансовій підтримці їх проєктів?

ОБМІН ДУМКАМИ

Як заклади науки та освіти можуть допомогти громадам долучитися до розвитку ветеранського фермерства?

Напишіть у чаті та прокоментуйте коротко, чому Ви так думаєте

ЗАКОНОДАВСТВО: ВЕТЕРАНИ/ВЕТЕРАНКИ - ФЕРМЕРСТВО

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту

Стаття 4. Ветерани війни

Ветеранами війни є особи, які брали участь у захисті Батьківщини чи в бойових діях на території інших держав.

До ветеранів війни належать: учасники бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, учасники війни.

Стаття 5. Учасники бойових дій

Учасниками бойових дій є особи, які брали участь у виконанні бойових завдань по захисту Батьківщини у складі військових підрозділів, з'єднань, об'єднань всіх видів і родів військ Збройних Сил діючої армії (флоту), у партизанських загонах і підпіллі та інших формуваннях як у воєнний, так і у мирний час*.

* Перелік підрозділів, що входили до складу діючої армії, та інших формувань визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 7. Особи, які належать до осіб з інвалідністю внаслідок війни

До осіб з інвалідністю внаслідок війни належать особи з числа військовослужбовців діючої армії та флоту, партизанів, підпільників, працівників, які стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії, каліцтва, захворювання, одержаних під час захисту Батьківщини, виконання обов'язків військової служби (службових обов'язків) чи пов'язаних з перебуванням на фронті, у партизанських загонах і з'єднаннях, підпільних організаціях і групах та інших формуваннях, визнаних такими законодавством України, в районі воєнних дій, на прифронтових ділянках залізниць, на спорудженні оборонних рубежів, військово-морських баз та аеродромів у період громадянської та Другої світової воєн або з участю в бойових діях у мирний час.

Стаття 10⁻¹. Сім'ї загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України

До сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України належать:

...

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО СТАТУС ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ, ГАРАНТІЇ ЇХ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ»

- право на першочергове отримання земельних ділянок для індивідуального житлового будівництва, садівництва і городництва;
- одержання позики на будівництво, реконструкцію або капітальний ремонт жилих будинків і подвірних будівель, приєднання їх до інженерних мереж, комунікацій, а також позики на будівництво або придбання дачних будинків і благоустрій садових ділянок;
- сплати податків, зборів, мита та інших платежів до бюджету відповідно до податкового та митного законодавства;
- переважне право на вступ до закладів вищої, фахової передвищої освіти, право на позаконкурсний вступ до закладів професійної (професійно-технічної) освіти і на курси для одержання відповідних професій;
- щорічна разова грошова допомога;
- державна цільова підтримка для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти;
- допомога у будівництві індивідуальних жилих будинків;
- звільнення ветеранських організацій від плати за користування комунальними послугами тощо;
- надання ветеранським організаціям фінансової підтримки, кредитів з коштів відповідних бюджетів, а також безплатне надання будинків, приміщень, обладнання та іншого майна, що необхідне для здійснення їх статутних завдань;
- звільнення підприємств ветеранів війни, на яких не менше ніж 60 відсотків від середньоспискової чисельності працюючих становлять учасники бойових дій та учасники війни, від сплати податку на прибуток тощо.

Український ветеранський фонд та СФГ

ОБМІН ДУМКАМИ

Як заклади науки та освіти можуть долучитися до імплементації норм Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»

Напишіть у чаті та прокоментуйте коротко, чому Ви так думаєте

ПРОБЛЕМИ ВЕТЕРАНСЬКОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА МОЖЛИВІ РІШЕННЯ

Олена Протченко,
експертка проєкту «Школа сімейного фермерства для
ветеранів і ветеранок»

Повний текст дослідження за посиланням: <http://dorada.org.ua/uk/shkola-simejnogo-fermerstva-dlya-veteraniv-ta-veteranok>

ДОСЛІДЖЕННЯ ВЕТЕРАНСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

- Життя після конфлікту: опитування щодо соціально-демографічних та соціально-економічних характеристик ветеранів конфлікту на сході України та їхніх сімей.
- Результати дослідження «Реінтеграція ветеранів» щодо поточних умов працевлаштування.
- Портрет ветерана російсько-української війни 2014 - 2022 рр.
- Роль ветеранської спільноти у розбудові демократичного суспільства.

- Бортнічук Т.М. «Політики локальних урядів щодо розвитку ветеранських бізнесів», Український Католицький Університет.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

- Ветерани російсько-української війни – переважно молоді люди працездатного віку, з можливістю вчитися і перекваліфікуватися.
- Рівень доходів домогосподарств ветеранів є трохи нижчим порівняно з домогосподарствами серед загального населення
- Однією з причин більш низького доходу серед домогосподарств ветеранів можуть бути проблеми із їх працевлаштуванням
- Більшість ветеранів після служби не повернулися до своєї попередньої діяльності
- Багато ветеранів після повернення зі служби зазначили, що мали проблеми із працевлаштуванням.
- Найбільш затребувані послуги з кар'єрного розвитку серед ветеранів:
  - Допомога у визначенні шляхів розвитку навичок та кар'єри
  - Поради щодо відкриття власного бізнесу
  - Допомога у розвитку комунікативних навичок
  - Допомога в отриманні подальшої освіти
- Більшість ветеранів не знають як користуватися фінансовими послугами, які є можливості
- Проблема комунікації із владою

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Відповіді на запитання: Чи повернетесь Ви на попередню роботу?

Джерело: Портрет ветерана російсько-української війни 2014 - 2022 рр

Джерело даних: результати онлайн-опитування Українського ветеранського фонду.

Серед найбільш привабливих сфер для роботи Захисників є власна справа і **сільське господарство**

Майже половина опитаних не планують, або не змогли відповісти ствердно про повернення до сфери своєї попередньої діяльності

Потрібні програми перекваліфікації або підвищення кваліфікації, програми навчання та розвитку діяльності в нових сферах, зокрема, у сільському господарстві.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Ветеранське підприємництво: мотивація та проблеми

Які мотиви спонукають чи спонукали Вас до відкриття власної справи?

- «Бути сам собі господар» - 70% відповідей.
- «Реалізувати власні ідеї» - 42%,
- «Забезпечити краще життя своєї родини» - 33%,
- «Фінансова незалежність» - 31%,
- «Самореалізуватися як особистість» - 28%

Як виглядає для Вас підприємницький успіх?

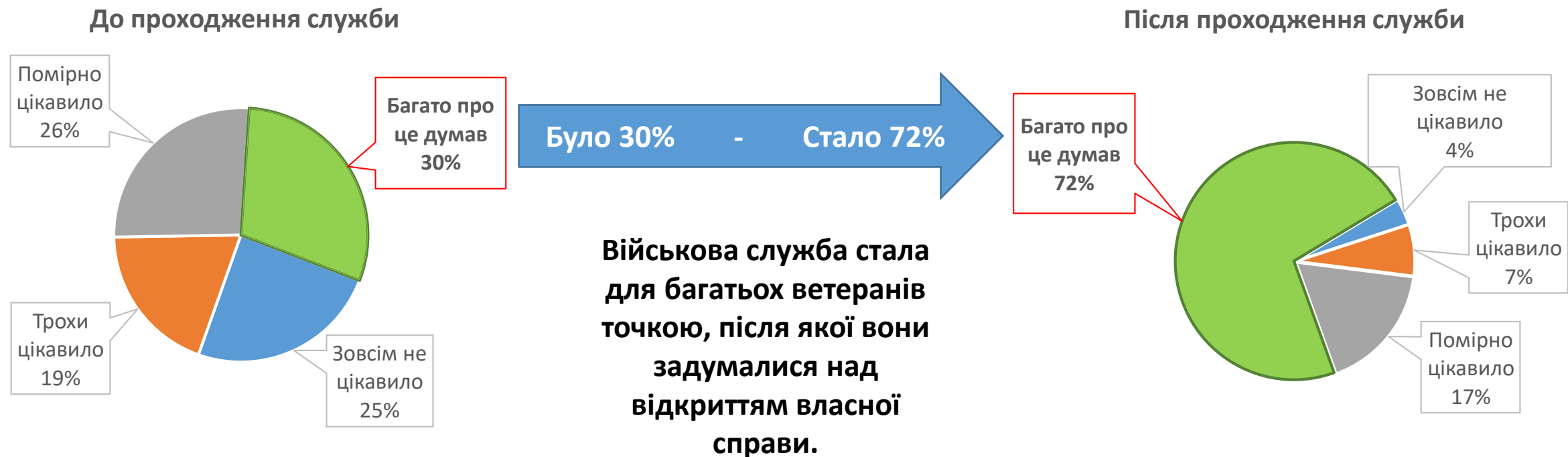
- фінансова незалежність - 47%,
- впевненість у майбутньому - 46%,
- «нести користь іншим людям» - 35%.

Зіштовхнувшись із проблемами працевлаштування, багато ветеранів, як працевлаштованих, так і непрацевлаштованих, розглядають можливість відкриття власного бізнесу як альтернативу працевлаштуванню за наймом.

Джерело: Бортнічук Т.М., «Політики локальних урядів щодо розвитку ветеранських бізнесів», Львів, 2020 рік.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Зацікавленість ветеранів у підприємницькій діяльності до проходження військової служби та після

Джерело: Бортнічук Т.М., «Політики локальних урядів щодо розвитку ветеранських бізнесів», Львів, 2020 рік.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Бар'єри на шляху до підприємництва ветеранів:

серед зовнішніх бар'єрів

- **70%** респондентів вказали на **відсутність стартового капіталу.**
- **37%** - на високу вартість **оренди приміщень, землі та інших активів**
- **37%** - **відсутність пільгових умов** для підприємців-початківців
- **32%** лякає **бюрократія,** перевірки, величезні штрафи,
- **28%** опитуваних зупиняє **поточна економічна ситуація.**

серед внутрішніх бар'єрів

- **42%** респондентів вказали на **відсутність необхідних заощаджень** щоб дочекатися поки бізнес почне приносити дохід,
- **37%** - **відсутність досвіду** підприємницької діяльності,
- **25%** - **відсутність знань** щодо ведення бізнесу,
- **25%** - **страх втратити все,** вклавши в бізнес.

серед комунікаційних бар'єрів

- **61%** респондентів відмітили **відсутність знайомств у підприємницьких колах,**
- **35%** - **відсутність знайомств у владі,**
- **33%** - **відсутність навичку побудови ефективної комунікації,**
- **25%** - **відсутність підтримки оточуючих людей** (родини, друзів тощо).

Джерело: Бортнічук Т.М.,

ЯКОСТІ ВЕТЕРАНІВ, ЯКІ МОЖУТЬ ЗІГРАТИ КЛЮЧОВУ РОЛЬ В ЇХ УСПІШНІЙ ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

- **аналітичне мислення та інноваційність**, без них на війні не обійтися;
- **комплексне розв'язання складних проблем**, завдяки чому ветерани й ветеранки ефективні в кризових ситуаціях чи в умовах багатозадачності;
- **лідерство**, адже військові керують взводами, вчаться нести відповідальність за свої слова, рішення, побратимів і посестер, впроваджують зміни;
- **витривалість, стресостійкість та гнучкість**, які дозволяють не впадати в паніку, раптом щось йде не так, а зібратися та ефективно діяти;
- жодна операція на війні неможлива без таких навичок військових, як **критичне мислення, креативність та ініціативність, логічна аргументація та використання технологій**.

[Джерело: https://happy monday.ua/ru/specproject/poradnyk-dlya-veteraniv-ato-oos](https://happy monday.ua/ru/specproject/poradnyk-dlya-veteraniv-ato-oos)

ДИСКУСІЯ

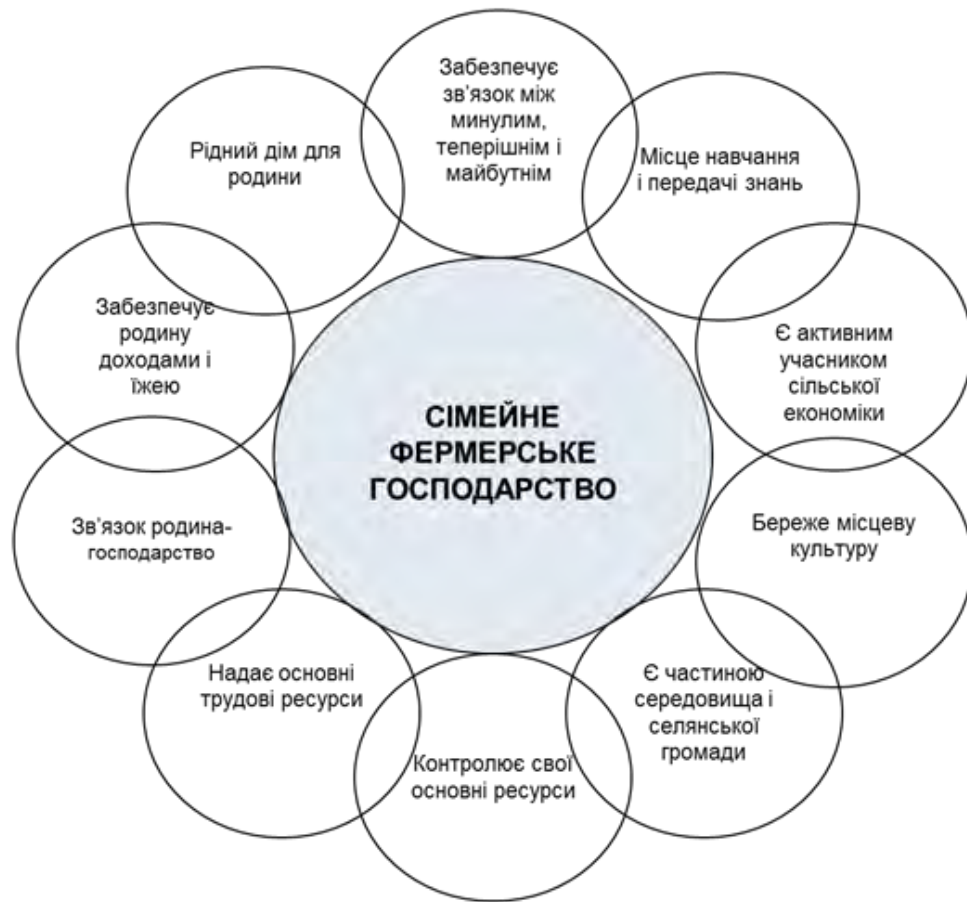

Яку нову цінність можуть додати ветерани/ветеранки для сталого розвитку сільського господарства та сільської місцевості? Для фермерства?

Як заклади освіти та науки можуть допомогти ветеранам/ветеранкам стати підприємцями?

Напишіть у чаті та прокоментуйте коротко, чому Ви так думаєте

МІСЦЕВИЙ РОЗВИТОК ОРІЄНТОВАНИЙ НА ГРОМАДУ: ЧОМУ СІМЕЙНЕ ФЕРМЕРСТВО

<https://www.fao.org/family-farming-decade/home/en/>

СПРИЯЄ:

- Активізації сільського населення у виробництво і підприємницьку діяльність
- Рівноправ'ю у розподілі доходів від використання місцевих ресурсів;
- Розвитку села за участі громадян;
- Господарювання у відповідності з принципами сталого розвитку;
- збереження місцевих традицій та ресурсів для якісного життєвого середовища тощо.

[http://www.dorada.org.ua/uk/shkola-simejnogo-fermerstva-dlya-veteraniv-ta-veteranok?fbclid=IwAR2fHgmRDj7-7JAg8..._ImkHh2g4d_9g9jkkk8WOW_SNgBVlw6xJVxrcCKgcQ](http://www.dorada.org.ua/uk/shkola-simejnogo-fermerstva-dlya-veteraniv-ta-veteranok?fbclid=IwAR2fHgmRDj7-7JAg8...)

Цей проєкт здійснюється безпосередньо Всеукраїнською громадською організацією «Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України» став можливим завдяки Програмі реінтеграції ветеранів, яку реалізує IREX за підтримки Державного департаменту США.

Вміст є виключною відповідальністю Всеукраїнської громадської організації «Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України» і не обов'язково відображає погляди Державного департаменту США та IREX.

Контакти:

093 163 2581

0975747327

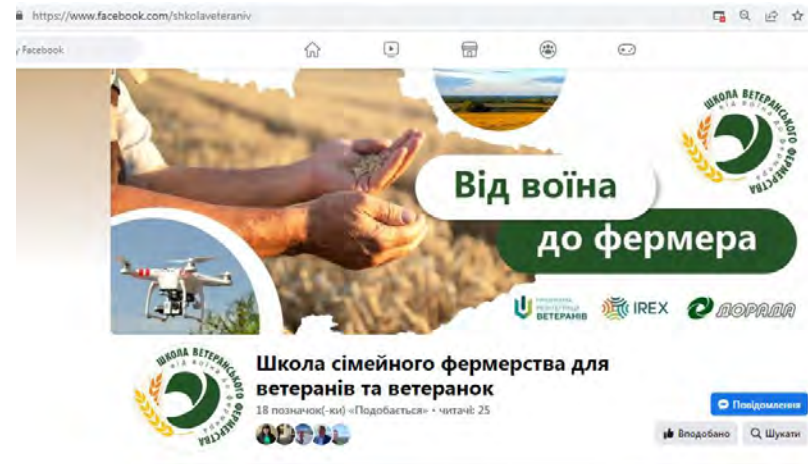
shkolaveteraniv@gmail.com

Проморолик

https://www.youtube.com/watch?v=VGSxr_ZSyW8&embeds_euri=http%3A%2F%2Fdorada.org.ua%2F&feature=emb_imp_woyt

<https://www.facebook.com/shkolaveteraniv>

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

- Ознайомтеся більш детально з матеріалами про сімейне фермерство та ветеранське фермерство
- Напишіть коротке (до 2-х сторінок) ессе про те, що можуть зробити (чи вже роблять) ВАШІ заклади аграрної науки та освіти для розвитку ветеранського фермерства.

Або

- Напишіть коротке (до 2-х сторінок) ессе про те, що можуть зробити сільські громади для розвитку ветеранського фермерства..